

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 20 (613)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

19 жовтня 2024 року

ПРОФЕСІЯ

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

ЕРГОТЕРАПЕВТИ: ЯК ПІДГОТУВАТИ НОВУ ГЕНЕРАЦІЮ ФАХІВЦІВ

Після прийняття Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» розпочалася розбудова нової системи реабілітації в Україні, яка стрімко розвивається. Але кількість хворих, які потребують відновлення втрачених функцій, щороку збільшується, тож особлива потреба нині й у фахівцях з реабілітації, зокрема ерготерапевтах.

«В Європі ерготерапія розвивається ще з 1930-х років, а в Україні вона з'явилася не так давно. Нова професія у сфері реабілітації – ерготерапевт та асистент ерготерапевта введена до Національного класифікатора професій й займає важливу роль у сфері охорони здоров'я», – каже асистентка кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання ТНМУ, асоційована членкиня Українського товариства ерготерапевтів Анастасія Бай.

КЛІЄНТОЦЕНТРИЧНІСТЬ – ГОЛОВНИЙ ПРИНЦИП

Узагалі ж ерготерапія, як зауважує Анастасія Бай, – це певною мірою мистецтво проте, як повернути людей з певними обмеженнями до якісного життя через цілеспрямовану активність. Отож ерготерапія – це про якість життя. Професія ж ерготерапевта унікальна своєю багатогранністю, містить творчу складову, вчить, як разом з пацієнтом долати певні труднощі та досягати результатів. Нині це ще й надзвичайно необхідний фах. Фокус уваги залюбленого у свою справу фахівця завжди спрямований на клієнта, а не на його діагноз чи захворювання. У центрі – конкретна унікальна людина, яка має певні обмеження щодо виконання діяльності із самообслуговування, відновлення втрачених функцій верхніх чи нижніх кінцівок, пам'яті, орієнтації в просторі чи місцевості, комунікації та інше. Досвідченого ерготерапевта цікавить не лише стан людини, але й особливості її захворювання. Він проаналізує все – як і де вона жила до хвороби (якщо з'явилася з часом), хто входить до її оточення, особисті схильності та захоплення, проблеми когнітивної сфери. Візьме до уваги й специфіку захворювання, аби з'ясувати, до яких фахівців мультидисциплінарної команди необхідно скерувати клієнта ще додатково. Такий комплексний аналіз ситуації дозволяє ерготерапевту визначити, що можна доповнити, змінити, адаптувати в процесі втручання та в оточенні людини. Це дуже важливо, бо завдання ерготерапії – поліпшити якість життя, дозволити людині повернутися до продуктивної активності, дати можливість самостійно обслуговувати себе, урізноманітнити своє дозвілля та інше. Вчені довели ефективність ерготерапії для осіб різних вікових груп і різних статей. Робота ерготерапевта з дорослими скерована передусім на відновлення навичок самообслуговування, виконання домашніх справ і дозвілля, а з дітьми – на формування моторних навичок, необхідних для оволодіння певними уміннями через гру, одну із складових заняттєвої активності.

(Продовження на стор. 7)

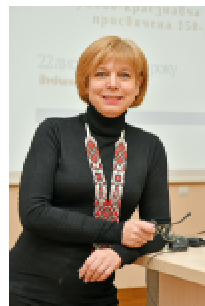
Олександр МІГЕНЬКО – студент четвертого курсу медичного факультету.

Стор. 6

У НОМЕРІ

Стор. 3

ОЛЕНА ПРОЦІВ: «БІБЛІОТЕКА – ДІМ, ДЕ ХОЧЕТЬСЯ БУТИ»

Вересень і жовтень традиційно вважають бібліотечними місяцями. Отож нині «Медична академія» – в гостях у директорки бібліотеки ТНМУ Олени Проців. Нас прохолодної осінньої днини зігрівась смачна запашна кава й розмова про дім, в якому хочеться бути. «Найважливіше те, що в бібліотеку повернувся читач. Питання відвідування книгозбірень упродовж останніх 20 років дуже болюче. Особливо тепер, коли є інтернет, гаджети», – каже пані Олена.

Стор. 4-5

ДОЦЕНКА АННА МИКОЛЕНКО: «ПАТАНАТОМІЮ СТУДЕНТИ ЛЮБЛЯТЬ, БО В НАС ГАРНА Й ДОБРОЗИЧЛИВА КОМАНДА ВИКЛАДАЧІВ»

13 років тому Анна Миколенко кардинально змінила своє життя – була педіатрицею, а стала патологоанатомом. Наразі вона поєднує наукову, педагогічну діяльність та практику й запевняє, що жодного разу про це не пошкодувала.

Асистентка Анастасія БАЙ проводить в міській комунальній лікарні №3 м. Тернополя практичне заняття для здобувачів вищої освіти з дисципліни «Професійне мислення ерготерапевта»

Слово «ерготерапія» походить від латинського ergon – праця, заняття та грецького therapia – лікування. От і виходить, що ерготерапія – це зцілення через діяльність. Ерготерапевт зазвичай працює у складі мультидисциплінарної команди, до якої входять лікар фізичної реабілітаційної медицини (лікар ФРМ), фізичний терапевт, терапевт мови й мовлення, психолог, соціальний працівник та інші спеціалісти. Кожен фахівець мультидисциплінарної команди виконує свої функції та відповідає за виконання поставлених цілей і завдань спільно з пацієнтом.

СПІВПРАЦЯ

ДОСВІД ФРАНЦУЗЬКИХ КОЛЕГ – У ПОВСЯКДЕННУ ПРАКТИКУ

Зробочим візитом до ТНМУ завітали представники урядових установ, освітніх і лікувальних закладів Франції. Вони зустрілися з ректором нашого університету, професором Михайлом Кордою. Він ознайомив представників делегації з освітніми, науковими та громадськими досягненнями й ініціативами Тернопільського національного медичного університету ім. Івана Горбачевського.

Учасники зустрічі обговорили можливості співпраці.

Під знаком співробітництва з французькими колегами минув тиждень в Тернопільській обласній клінічній психоневрологічній лікарні. Делегація паризьких друзів відвідала медичний заклад в рамках підписаного Меморандуму про міжнародну співпрацю.

Зустріч поважних візитерів генеральний директор Тернопільської обласної клінічної психоневрологічної лікарні Володимир Шкробот. У складі делегації – керівник проекту Task force Ukraine, заступник міністра охорони здоров'я Франції Даніель Матьє, директор з досліджень, інновацій, партнерства і міжнародної співпраці лікарні Святої Анни Марін Шапель, професор психіатрії Університету в Парижі, завідувач відділенням лікарні Святої Анни, голова команди «Генетична вразливість залежних розладів» Філіп Горвуд, Марі Александра Лашш і Лоран Крюше – дипломовані психологи у сфері «Майндфулнесу», які працюють як з медичним персоналом, так і з пацієнтами клініки Святої Анни. Гості та керівник закладу обговорили план і перспективи співробітництва, визначили основні проблемні аспекти професійної діяльності та подальшої співпраці загалом. Відтак закордонна делегація ознайомила з структурою медзакладу, оглянула відділення лікарні як психіатричного, так і неврологічного профілю.

Представники урядових установ, освітніх і лікувальних закладів Франції під час зустрічі з ректором ТНМУ Михайлом КОРДОЮ (четвертий праворуч). У цьому заході взяли також участь проректори нашого університету Іван КЛІЩ (другий праворуч) та Аркадій ШУЛЬГАЙ (перший праворуч), генеральний директор Тернопільської обласної клінічної психоневрологічної лікарні Володимир ШКРОБОТ (другий ліворуч), заступниця генерального директора обласної психоневрологічної лікарні Надія ФАРІЙОН (п'ята ліворуч)

Зацікавила візитерів з Франції багатокомпонентна діагностична діяльність лікарні, привернули увагу гостей також реабілітаційні програми, які впроваджують її фахівці, побували вони й у перлині відновного лікування – водолікарні.

Продовження візиту французьких партнерів відбулося у конференц-залі лікарні, де медична аудиторія мала змогу відвідати лекцію Філіпа Горвуда «Депресія. Анорексія» – тема, яка актуальна й для українського суспільства. Пан Горвуд опублікував понад 300 наукових статей, переважно у сфері генетичної вразливості психіатричних і залежних розладів. Упродовж 2019-2021 років був президентом Європейської асоціації психіатрів. Під час лекції науковець вів мову про необхідність застосування інноваційних підходів у лікуванні

депресії, зокрема, й про розробку актуальних медикаментозних методів впливу на пацієнтів. Наголошував також на потребі більш широкого впровадження методології спільних рішень лікуючого фахівця (психіатра, психотерапевта) та пацієнта.

Грунтовна аналітична доповідь порушила питання анорексії як своєрідного когнітивного порушення й водночас симптоматичного ментального розладу, почати пов'язаного з кризою самоідентифікації людини. Виступ французького колеги викликав чималий інтерес лікарської аудиторії, про що засвідчили деталізовані запитання, які поставили наприкінці слухачі. На завершення лектор зазначив, що приємно вражений високим рівнем технічного оснащення лікарняного закладу, поділився власним бачен-

ням шляхів продовження співпраці між Тернопільською обласною клінічною психоневрологічною лікарнею та Паризькою клінікою Святої Анни. Особливо наголосив Філіп Горвуд на необхідності детальнішого вивчення досвіду роботи з ПТСР, який дуже мало проявляється в реаліях французького соціально-психологічного середовища та водночас є великою проблемою в Україні.

Цікавою та насиченою була програма візиту французьких колег й у наступні дні. Вона, зокрема, стосувалася важливих аспектів психологічної безпеки, комфорту та відновлення пацієнтів і спеціалістів медичного закладу у межах психокорегувальної методики «Майндфулнес». Дипломовані психологи у сфері впровадження цієї методики Марі Александра Лашш і Лорана Крю-

ше ознайомили фахівців лікарні з принципами застосування концепції «Майндфулнес», її базовими прийомами та методами, а також зі спектром очікуваних результатів застосування. Це експериментальна когнітивна методика, що базується на принципі повного усвідомлення. «Майндфулнес» вчить людей працювати зі своєю ментальною сферою через усвідомлені медитації, фокусуватися на відчуттях власного тіла, пошуку простої фізіологічної ідентичності, яка веде до психологічного розуміння себе. Суттєва перевага Майндфулнес-практики у зручності застосування, що дозволяє суттєво та ефективно знизити рівень стресу, посилити концентрацію та увагу, позбутися нав'язливих думок, тривожності. Вона також ефективна для розв'язання багатьох проблем ментального спектра – насамперед для запобігання депресіям, боротьби з такими патологіями, як тривожність, розлади харчової поведінки (анорексія, булімія), різноманітні залежності. Для нашого суспільства, яке перебуває в реаліях війни, це надзвичайно актуально.

Для кращого засвоєння теоретичних знань французькі колеги організували для психіатрів, психологів лікарні спеціальну тренінгову програму. Подібні тренінги вони часто проводять й у Франції. Програма була розрахована на весь період перебування закордонної делегації в Тернополі. Відвідали тренінг 30 учасників – фахівці, які в перспективі впроваджуватимуть інноваційну методику в роботі з пацієнтами.

«Майндфулнес» – це, поза сумнівом, терапевтична методика, яка працює. Відтепер й у Тернопільській обласній психоневрологічній лікарні впроваджуватимуть інноваційний досвід французьких колег і вона стане активним промоутером не лише на Тернопіллі, а й на теренах України.

**Лариса ЛУКАЩУК,
Надія ФАРІЙОН,
заступниця генерального
директора Тернопільської
обласної психоневрологічної
лікарні
Світлина Яніни Чайківської**

ЮВІЛЕЙ

28 жовтня відзначає ювілейний день народження старша лаборантка, медична сестра кафедр терапевтичної та ортопедичної стоматології ТНМУ Ольга Володимирівна КОЛОДІЙ

*Вельмишановна
Ольго Володимирівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження! Після закінчення Чортківського медичного училища у стінах Тернопільського національного медичного університету Ви успішно пройшли трудовий шлях лаборантки, старшої лаборантки, медичної сестри на кафедрах та у відділеннях стоматологічного факультету, забезпечуючи навчальний процес, діагностичні та лікувальні процедури, наукові дослідження.
Ректорат, профком і весь*

колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Бажаємо Вам, вельмишановна Ольго Володимирівно, мирного неба, доброго здоров'я, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

*Хай на життєвій Вашій довгій ниві
Росте зерно достатку і добра,
Щоб Ви були здорові і щасливі,
Щоб доля тільки світлою була!*

Ректорат і профком ТНМУ імені Івана Горбачевського

31 жовтня відзначає ювілейний день народження головна бібліотекарка відділу обслуговування та зберігання фондів бібліотеки ТНМУ Ірина Іванівна СТАСИШИН

*Вельмишановна
Ірино Іванівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження! Після закінчення Тернопільського експериментального інституту, роботи за фахом Ви успішно працюєте бібліотекаркою останніх 24 роки у Тернопільському національному медичному університеті, допомагаючи студентам здобувати якісну медичну освіту.
Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і*

щиро шанують Вас за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Бажаємо Вам, вельмишановна Ірино Іванівно, міцного здоров'я, невичерпного життєвого оптимізму, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, мирного неба в рідній країні.

*Вам зичимо миру, добра, довголіття,
Хай вистачить щастя на ціле століття,
Хай скрізь буде лад: на роботі, в сім'ї
І спокій на серці, і хліб на столі.*

Ректорат і профком ТНМУ імені Івана Горбачевського

ОЛЕНА ПРОЦІВ: «БІБЛІОТЕКА – ДІМ, ДЕ ХОЧЕТЬСЯ БУТИ»

Вересень і жовтень традиційно вважають бібліотечними місяцями. Отож нині «Медична академія» – в гостях у директорки бібліотеки ТНМУ Олени Проців. Нас прохолодної осінньої днини зігрівасмачна запашна кава й розмова про дім, в якому хочеться бути.

– Пані Олено, на ваш погляд, що найвагомніше впродовж останнього часу вдалося зробити колективі бібліотеки ТНМУ?

– Найважливіше те, що в бібліотеку повернувся читач. Питання відвідування книгозбірень упродовж останніх 20 років дуже болюче. Особливо тепер, коли є інтернет, гаджети. Але ми зуміли повернути відвідувачів у бібліотеку. Вони люблять сюди приходити.

– Як вам це вдалося?

– Ми справді дуже старалися й зуміли зробити так, що студентам тут затишно. Вони приходять сюди не лише для того, щоб отримати підручники, а й провести час з друзями, поспілкуватися, відвідати бібліотечні та провести свої заходи, зустрічі, конференції. Іноді ми їм щось пропонуємо, іноді вони приходять з власними ідеями. Часто ми навіть не втручаємося в цей процес, просто надаємо для проведення заходів читальну залу або ж першу аудиторію, де студенти також дуже люблять збиратися на дистанційні заняття. Вони постійно до нас приходять. По суті, не буває так, щоб наші приміщення залишалися порожніми.

Упродовж останніх десяти років ми зуміли створити в бібліотеці для наших студентів дім, в якому їм добре. За ці роки ми ще цілком оновили фонд навчальної літератури. Кожен наш студент (від першого до старших курсів) забезпечений повноцінним комплектом сучасних підручників і навчальних посібників. А це, варто сказати, доволі багато книжок. Тож доводиться їм приходити до нас з валізами, великими сумками. Якось наші студенти прийшли по книжки навіть з продуктивним візочком із супермаркету, уявляєте?

– Креативність просто зашкалює!

– Так, студенти у нас дуже креативні. Я коли побачила той візочок – аж стерпла. Гадаю: зараз супермаркет матиме до університету претензії, мовляв, ваші студенти самовільно забрали їхнє майно. Ми одразу зателефонували у торговельний заклад, де підтвердили, що візочок студенти взяли в оренду, залишивши завдаток. Їм треба було занести важкі підручники в гуртожиток, і ось вони у такий

спосіб полегшили собі життя. Молодці ж насправді!

– Уже дев'ять років поспіль у рамках відзначення Всесвітнього дня бібліотек у вересні-жовтні ви проводите декаду відчинених дверей.

– Ми започаткували та провели першу декаду відчинених дверей ще 2016 року. Наші заходи здебільшого спрямовані на студентів першого курсу, яких ознайомлюємо з бібліотекою, проводимо для них екскурсії,

(Зліва направо) професор Микола Турчин, директорка бібліотеки ТНМУ Олена ПРОЦІВ, професор Степан Вадзюк

розповідаємо про наші можливості, якими вони потім активно користуються.

Звичайно, організуємо зустрічі з цікавими людьми. Скажімо, нещодавно до нас уже вкотре завітав професор кафедри українознавства та філософії Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, член Національної спілки письменників України, заслужений діяч мистецтв України Олег Герман. Він розповідав студентам про унікальну особистість – Патріарха УКГЦ Йосифа Сліпого. Я сиділа й спостерігала за студентами – вони слухали, не занурювалися в гаджети.

Прагнемо дати студентам можливість дізнатися більше про українців, які творили світову історію, світову науку. Цього року побачила світ книга ректора ТНМУ, професора Михайла Корди «Українець світової науки», приурочена 170-річчю від дня народження Івана Горбачевського. Її дуже цікаво репрезентували під час урочистого засідання вченої ради ТНМУ заслужений журналіст України Микола Шот і знаний краєзнавець, начальник відділу туризму та охорони культурної спадщини Збараської міської ради Руслан Підставка. Власне, саме до них порекомендував зверну-

тися Михайло Михайлович, коли в нас з'явився задум розповісти студентам про видатного українця, вченого-біохіміка, ім'я якого носить наш університет. Іван Горбачевський – це унікальна особистість з унікальною біографією, титан, особлива людина, про яку мовити можна дуже багато.

– Сучасне покоління студентів, як мовиться, практично народилося з гаджетами в руках, тож кліпове мислення, що стало нашою реальністю, їм особливо притаманне. Як при цьому донести їм таку важливу серйозну інформацію, як знайти ключик до теперішніх дітей?

– Їм має бути цікаво.

– Як же їх зацікавити при тому шквалі інформації, в якому вони постійно перебувають?

– У мене колись був викладач, академік Едуард Гришин, теж доволі знакова постать для нашого міста. Він свого часу приїхав у Тернопіль, викладав у педінституті, потім створив ТЕІПО – один з перших приватних навчальних закладів не лише в нашому місті, а й в Україні. Пан Едуард викладав нам «Основи педагогічної майстерності». Якось ми його запитали, як вибудовувати стосунки з учнями. Його

слова я запам'ятала на все життя: «Не треба бути вищими від дітей. Не треба опускатися до їхнього рівня. Треба просто любити дітей». Якщо людина приходить до дітей з любов'ю – вони відкриваються й на інформацію,

яку вона несе. Мабуть, наші студенти відчувають, що ми їх тут любимо по-справжньому, тому й відвідують часто нашу бібліотеку. Їх торкнутися можна лише любов'ю. Бо інакше справді в цьому швидкому потоці інформації є небезпека загубити основне. Любов же – дуже особлива річ, адже це одне з імен Бога. І ось коли торкаєшся їх любов'ю, вони починають сприймати все по-іншому. І тоді долаються всі ці нюанси кліпового мислення.

Так, сучасні студенти трошки по-іншому мислять, по-іншому уявляють, поза тим залишаються тими ж дітьми, яким потрібні основоположні цінності. Тож ми намагаємося допомогти юнакам і дівчатам віднайти їх. Утім, не люблю, коли кажуть, що бібліотека – це соціокультурний центр, хоча за своєю суттю вона такою є.

– Як любите характеризувати бібліотеку?

– Бібліотека – дім, де хочеться бути, де тепло серцю, де затишно. І звичайно, це місце, де можна відшукати будь-яку необхідну інформацію. І нашим студентам, і аспірантам, і викладачам. До слова, вкотре хочу наголосити, що від початку війни в Україні в рамках програми «Stand With Ukraine» провідні світові видавництва відкрили доступ українським науковцям до своїх ресурсів. Це справді унікальна можливість користуватися практично всіма світовими надбаннями, доступ до яких раніше був платним і доволі дорого коштував. Ми розказуємо, показуємо, пояснюємо, як скористатися цим доступом, зайти потрібні джерела. Формуємо бібліографічні списки, покажчики для того, щоб вивільнити для науковців час, власне, для науки, а не для цих справ.

Стараємося знайти якнайкращі підручники. Не раз про це казала й повторюся: вдячна керівництву вишу, яке робить усе, щоб забезпечити наших студентів та аспірантів якісними сучасними навчальними й науковими виданнями. Ми також дуже вдячні нашим викладачам за те, що постійно поповнюють фонд бібліотеки цінними книж-

один примірник з дарчим написом бібліотеці. Наші читачі вже можуть ним користуватися. Нам дуже приємно, коли викладачі дарують бібліотеці підручники свого авторства. Це дуже гарна традиція! Завдяки ній наш фонд поповнюється просто унікальними виданнями. Адже так важливо, що наші студенти можуть користуватися сучасними атласами, підручниками, посібниками. Друковане слово, якісні ілюстрації мають особливе значення, коли вивчаєш медицину.

Зрештою, електронні підручники також необхідні. Наразі наш науковий репозитарій, де розміщено статті науковців ТНМУ, дисертації, магістерські роботи, дуже відвідуваний. А ще в мене є мрія сформувати повноцінну електронну бібліотеку. Сучасні реалії, пандемія та війна засвідчили, що потрібно надавати різні можливості доступу до інформації. Але вони мають не виключати одне одного, а доповнювати, працювати разом. Попри те, я не боюся, що коли ми створимо повноцінну якісну електронну бібліотеку з дотриманням усіх авторських прав для того, щоб користувачі мали безперервний доступ до ресурсу, студенти не будуть ходити до нас. Вони будуть сюди ходити! За чимось іншим. За особливою атмосферою.

– Тим більше, що тепер особлива атмосфера в бібліотеці ТНМУ ще й пахне кавою, адже нещодавно тут з'явився кавовий автомат. Засвідчую: кава у вас надзвичайно смачна!

– О, ця кавомашинка! Нещодавно в нас був день безкоштовної кави: обравши напій за смаком, студенти збиралися на другому поверсі, співали пісні, декламували вірші про каву. До речі, юнак, який поставив нам цей кавовий автомат, – параолімпійський чемпіон світу з біатлону Тарас Радь. Дуже хочу організувати зустріч з ним для студентів, вже є попередня домовленість. Надзвичайно світла позитивна людина!

Ось, бачу, заходить у бібліотеку студент, погладив нашу кицю Принцесу, пішов по каву, відтак подався до читальної зали. Так і має бути. Бібліотека – це дім, куди студенти приходять. Дім, де збирається студентська спільнота. Дім, де вони можуть знайти все потрібне для навчання й наукової роботи. Дім, де їм комфортно та затишно. Дім, де, гадаю, їм цікаво. Працюватимемо, щоб так було й надалі. Щоб наші студенти сюди хотіли приходити й могли знайти щось таке, чого не знайдуть в іншому місці, що складно знайти в інтернеті. В бібліотеці справді можна знайти все, будь-яку інформацію. І при цьому бути впевненим в її достовірності.

Тож сподіваюся, що наші відвідувачі приходитимуть сюди, користуватимуться нашими ресурсами, нашими послугами, нашою допомогою. Що ми будемо їм потрібні й надалі. Адреса бібліотеки ТНМУ: вулиця Січових Стрільців, 8. Ми завжди раді гостям!

Мар'яна ЮХНО-ЛУЧКА

13 років тому Анна Миколенко кардинально змінила своє життя – була педіатрицею, а стала патологоанатомом. Наразі вона поєднує наукову, педагогічну діяльність та практику й запевняє, що жодного разу про це не пошкодувала. Про улюблену кафедру патологічної анатомії з секційним курсом та судовою медициною, студентів та трохи з особистого вона розповіла в нашій «Вітальні».

«МРІЯЛА ЛІКУВАТИ, А ДОВЕЛОСЯ НАВЧАТИ»

– Анно Захаріївно, в нашій «Вітальні» вже побували деякі з ваших колег. У кожного з них – свій шлях у науку. У вас як було?

– Добре пригадую той день, коли прийшла на кафедру патологічної анатомії, це було в грудні 2010 року, саме напередодні Нового року. Я була, так би мовити, фахівцем з досвідом – 13 років пропрацювала дільничною педіатрицею в Тернопільській районній лікарні. Але зв'язок з університетом не полишала – вступила до заочної аспірантури, а згодом й кандидатську дисертацію з педіатрії захистила. Сподівалася, що в практичній охороні здоров'ядесь прилаштую власні наукові здобутки, але, як відаєте, цього не сталося. Тож набралася сміливості й пішла на прийом до тодішнього ректора нашого вишу Леоніда Якимовича Ковальчука. Він з позитивом

ни, де багато елементів юридичного спрямування та іншої специфіки. Ретельно все вивчила, колеги тоді дуже підтримали. До речі, в нас чудова кафедра, всі один одного розуміють, коли треба надають допомогу, і це дуже важливо, особливо – для молодого науковця. Ще кілька років проводила заняття із судової медицини. Коли ж з'явилося більше студентів, особливо іноземних, то доєдналася ще й патоморфологія.

– Коли відчували, що не помітилися у виборі кафедри, нової спеціалізації?

– Відчуття, що це й справді моє, прийшло вже, коли почала писати наукові статті. Щоправда, спочатку мені довелося піти на клінічні курси, тобто перекваліфікуватися з педіатра на патологоанатома, бо кафедра клінічна й потрібно мати сертифікат. Пів року проходила курси спеціалізації у Львові, де, власне, й відбулося моє повноцінне входження у спеціальність. Єдине, що мені як педіатрині було важко до сприйняття – це робота за секційним столом. А біопсійна, прижиттєва діагностика викликала неабиякий інтерес. Узагалі ж гістологічна частина роботи емоційно навіть напруженіша, ніж проведення розтинів, бо від твого висновку залежить діагноз, а відтак і чиясь доля. Коли я отримала сертифікат лікарки-патологоанатома, то за сумісництвом розпочала практику ще й у відділенні дитячої патологічної анатомії в Тернопільській обласній дитячій клінічній лікарні. В цій роботі поєднувалися мої нові знання з уже здобутими на педіатричній дільниці в районній лікарні. Зрозуміло, що смерть дитини – це велика трагедія для батьків і професійна втрата для лікаря, але з точки зору доказовості, для діагностики, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, розвитку клінічного мислення, це неоціненний досвід. Усі нестандартні особливі випадки ми згодом колегіально обговорюємо на нашій кафедрі, в навчально-науковому інституті морфології з чудовою науковою лабораторією гістологічних та імуно-гістохімічних досліджень. Маємо можливість показати студентам неординарні випадки з практики, попрацювати над дослідженнями біопсійного операційного матеріалу. Це чудовий майданчик для обговорення, дискусій, полеміки, такі практи-

Анна МИКОЛЕНКО з чоловіком Олегом (2019 р.)

сприйняв моє прохання, і був трохи здивований, бо не сподівався, що в мене вже й диплом кандидата наук є. Згодом мені запропонували до вибору кілька кафедр, серед яких обрала єдину, яка була клінічною напрямом, – кафедру патологічної анатомії з секційним курсом та судовою медициною. За великим рахунком педіатрія та патоморфологія на великій відстані одна від одної, але це тоді я так гадала.

Уже через рік стала асистенткою кафедри, але зізнаюся чесно, свідомого відчуття, що це те, до чого прагнула, не було. Спочатку запропонували проводити заняття із судової медици-

Доцентка Анна МИКОЛЕНКО:

тичні кейси дають студентам дуже багато для розвитку клінічного мислення.

– Доволі сміливий крок – після тринадцяти років з маленькими пацієнтами налагоджувати комунікацію зі студентами...

– Якщо б мені хтось про це раніше сказав, то й сама б не повірила. Чим більше я вивчаю патоморфологію та судову медицину, а вчитися доводиться постійно, тим більше розумію, наскільки ці науки потрібні лікарям різних спеціальностей. Тому нова робота з часом дуже захопила мене – студенти, наукова діяльність і найкращий викладацький колектив. Спочатку ж, певна річ, дуже переживала. Все життя мріяла лікувати, а тут довелося когось навчати. Чи зможу? Як з'ясувалося згодом, змогла й дуже мені в цьому допомогли мої практичні надбання. За роки педіатричної практики набиралося чимало життєвих випадків, про які розповідаю студентам і на лекціях, і на практичних заняттях, особливо із судової медицини, але з позиції лікаря-практика, щоб вони могли застосовувати їх у своїй майбутній медичній діяльності. Те, що сам пережив і трапилося в реаліях, ніколи не замінить уривок тексту з підручника, тому студентам і цікаво.

– Отож ви щасливі у своїй професії. Хто порадив обрати саме лікарський фах, чи це було самостійне рішення?

– Я – лікарка в другому поколінні й дуже пишаюся цим. По суті, з дитинства бачила себе у медицині, тато каже, що з трьох років, бо це той вік, коли я почала ходити з ним в лікарню на прийом, а мама ще вчилася. Пригадалося, як у школі писали твір «Ким ти хочеш бути?», то в мене вагань не виникало – лише лікаркою.

Спочатку ми мешкали в тодішньому Борщівському районі, а згодом все наше сімейство переїхало у місто Стрий на Львівщину, звідки родом моя

мама. Батьки отримали посади у вузловій залізничній лікарні станції Стрий, яка в ті часи почала активно розвиватися, тому й потребувала спеціалістів. Усе моє дитинство та юність там минули. Я дуже любила проводити час у батьків на роботі, ходила кабінетами, всі мене знали й радо спілкувалися. Не оминала й культурних заходів, які тоді часто організовували, – концерти, святкування Нового року, інші. А які цікаві туристичні поїздки були, отож життя виривало, а я – незмінна учасниця цих гарних подій. Удома, як правило, теж розмови на медичну тематику

– батьки обговорювали якісь випадки, раділися, дискутували. В такій атмосфері й зростала.

«ЦІЛИЙ РІК ПРОПРАЦЮВАЛА САНІТАРКОЮ В ЗУБОПРОТЕЗНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ»

– Виходить, що про іншу професію й мови не могло бути?

– Ні, був ще один варіант, але це більше ініціатива моєї мами. Вона побачила мою схильність до іспанської мови й подала ідею вступати на факультет іноземних мов. У мене, справді, були доволі непогані успіхи – в шкільні роки я їздила на обласні олімпіади до Львова. Там було дуже цікаво, приїздили діти з Куби, ми спілкувалися іспанською, взагалі мені подобалася ця

ляла, що в перекладача чи спеціаліста з іспанської буде матеріально легше життя. Я ж мріяла про медицину. Пригадалося, як документи вже везла до Львова, але з пів дороги вернулася й озвучила батькам своє рішення: «Лише медичний!».

Першою була спроба вступити на медичний факультет Чернівецького університету й хоча всі іспити склала добре та була золотою медалісткою, але балів, на жаль, не добрала. Того року було дуже багато абітурієнтів з пільгових категорій. Довелося піти на роботу. Цілий рік пропрацювала санітаркою в зубопротезній лабораторії, куди мене прилаштував тато з надією, що я все-таки передумаю й не вступатиму до медичного, бо робота була дуже важка. Але, як відаєте, того не сталося. Я навпаки утвердилася в думці, що це моя спеціальність і вже наступного року доля мені посміхнулася – я стала студенткою Тернопільської державної медичної академії.

– Що збереглося в пам'яті з часів навчання в нашому університеті?

– Мене захоплювало все, бо я так мріяла про навчання в медичному. Куратором нам призначили професора кафедри анатомії Богдана Володимировича Голода, який був чудовим педагогом, я з великим задоволенням ходила на практичні заняття та лекції. Важко було вчитися, але дуже цікаво. Тепер маю можливість щось з цього застосувати у своїй педагогічній діяльності. А ще мені дуже подобалася патанатомія як дисципліна. Я не хотіла бути пато-

Анна МИКОЛЕНКО з родиною біля батьківського будинку (травень 2019 р.)

мова. Доволі часто вигравала призові місця. І коли приїхали одного разу з Львівського університету представники, то мені запропонували вступати до їхнього вишу за співбесідою. Чом не варіант? Мама дуже хотіла, бо це був найкоротший шлях до професії. Лікарям у ті часи, а то були лихі 1990-і, зарплатню не вчасно виплачували, іноді навіть продуктами чи іншим товаром, отож вона уяв-

логоанатомом. Але ця наука дуже була для мене прийнятною, це, напевно, й є відповіддю на питання, чому я з кількох запропонованих адміністрацією університету кафедр, обрала саме кафедру патологічної анатомії. Я й іспит склала з патанатомії на 3 курсі на «відмінно» й дуже любила заняття та лекції, які проводив у нас професор Ярослав Ярославович Боднар.

«ПАТАНАТОМІЮ СТУДЕНТИ ЛЮБЛЯТЬ, БО В НАС ГАРНА Й ДОБРОЗИЧЛИВА КОМАНДА ВИКЛАДАЧІВ»

Він і прищепив мені любов до цієї науки, а коли я вже прийшла на місце праці, то зустріч з моїм Вчителем була дуже хвилюючою. Для мене й для українських вчених він світоч вітчизняної патоморфологічної науки.

Свою науковою мамою вважаю професорку Валентину Федорівну Лободу. Вона є для мене зразком людини, вчителя, науковця. Всі мої досягнення з педіатрії завдяки Валентині Федорівні. Вона вела нашу групу під час проходження інтернатури й як мама навчає дитину, так вона вчила нас багатьох важливих педіатричних нюансів. Дуже підтримала мене, коли важко хворів син, а я буквально «розривалася» між лікарнями та навчанням в аспірантурі. В таких ситуаціях самому іноді важко прийняти правильне рішення й Валентина Федорівна стала тією людиною, яка знайшла вихід зі скрутного становища. Зараз мені її дуже не вистачає. Пригадалося, як щороку 7 жовтня ми, її учні, йшли вітати свою улюблену професорку з днем народження, а вона завжди радо зустрічала нас у своєму затишному помешканні.

– Хто вплинув на формування вас як науковиці-патологоанатома?

– Поза сумнівом, професор Ярослав Ярославович Боднар. Незважаючи, що він відомий вчений, науковець світового масштабу, це надзвичайно чут-

Анна МИКОЛЕНКО з колективом кафедри патологічної анатомії з секційним курсом та судовою медициною в День української писемності та день народження професора Ярослава Боднара (9 листопада 2021 р.)

Багато незвіданого та цікавого відкрив він для мене й у патанатомії, сприяв моєму зростанню як науковця, щедро ділився своїми науковими здобутками.

«ФАХ ПАТОЛОГОАНАТОМА СТАЄ БІЛЬШ НЕОБХІДНИМ»

– Як студенти сприймають патанатомію. Чи із задоволенням відвідують заняття?

– Без зайвого вихвалювання, хочу сказати, що патоморфологію та судову медицину студенти люблять, можливо, через те, що в нас гарна команда викладачів, яка мотивує й усіляко захоплює до вивчення цих дисциплін. Ми намагаємося пода-

кожну тему в експозиціях є відповідні макропрепарати з патології, яку вивчають. Ми можемо відстежити та одразу макроскопічно виявляти зміни в органах і тканинах. Студенти аналізують, висловлюють власні міркування, ми розглядаємо всі макроскопічні особливості та зміни в тканинах, тобто ведеться активне навчання та робота з наочним матеріалом, і їм це дуже подобається. До слова, в нашому науковому гуртку з патанатомії та судової медицини вже немає вільних місць, це свідчить про зацікавленість цими дисциплінами. Цього року багато наших гуртківців мали доповіді на конгресі молодих вчених у нашому закладі, побували в інших вишах України на конгресах і конференціях і зайняли призові місця. Охоче пишуть вони й наукові роботи, нещодавно вийшли під моїм керівництвом статті та тези з студентами-гуртківцями Софією Гомонець, Руславою Хруставкою, Мирославом Федоровичем, Юлією-Марією Шандрою щодо впливу коронавірусної інфекції та алкогольної інтоксикації на стан внутрішніх органів і тканин організму. Це дуже актуальні теми, які потребували ретельного підходу, роботи з біопсійними та некропсійними матеріалами, опрацювання великої кількості вітчизняних і закордонних літературних джерел. Я також використовую увесь зібраний під час наукових пошуків матеріал для своїх лекцій. Скажімо, під час вивчення повітряно-крапельних інфекцій розповідаю студентам, що ми дослідили стосовно SARS-CoV-2, як він впливає на судини та інші органи й тканини.

– Чи охоче випускники обирають фах патологоанатома?

– Відверто мовлячи, ще кілька років тому випускники не мали великого ентузіазму. Але віднедавна ситуація змінилася й у ТНМУ, зокрема, на нашій кафедрі цього року запровадили інтернатуру. Маємо двох лікарів-інтернів патологоанатомів та

одного лікаря-інтерна судово-медичного експерта. Останнім часом ці спеціальності набирають нових обрисів – як показує світовий досвід, з кожним роком кількість гістологічних та імуногістохімічних досліджень збільшується. Крім того, розпочалася нова ера генетичних досліджень, а це означає, що відкрився новий простір можливостей. Зростає кількість лабораторій прижиттєвого дослідження тканин, які повинні проводити фахівці зі спеціальності «патологічна анатомія». Наразі цих фахівців не вистачає, а отже, фах патологоанатома стає більш необхідним і вже в найближчому майбутньому, сподіваюся, він буде доволі популярним.

«СЕНС МОГО ЖИТТЯ – В ДІТЯХ»

– Маєте доволі насичене професійне життя й як кожна людина, напевно, втомлюється. Що може вас зарядити, наповнити новою силою?

– Як не дивно, але традиційне для українського жіноцтва – вишиття. Це заняття не тоді, коли треба, а коли є натхнення. Надзвичайно люблю такі творчі години, які наповнюють зсередини, приносять насолоду. Не уявляю власного життя без квітів, у мене багато вазонів в будинку, маю невеликий квітник, городню ділянку. Там можу відволіктися від усього буденного, попрацювати фізично, рослини заряджають, а природа наповнює силою.

– Чоловік розділяє ваше захоплення, допомагає на професійній діяльності?

– Коли вдома, то, звісно, і траву косить, і на городі він завжди у поміч. Ми разом ще зі студентських років, але він відпрацював три роки після університету дільничним терапевтом, а далі зайнявся підприємництвом, бо потрібно було забезпечувати сім'ю. Наразі демобілізувався, з перших днів повномасштабного вторгнення він був у територіальній обороні, воював на посаді бойового медика на одному зі складних напрямів у 105 бригаді ЗСУ, а зараз зі своїм побратимом організував оборонне підприємство, допомагає армії.

– Що може зробити ваш день?

– Подумки уявляю той день,

коли всі мої рідні люди будуть поруч, це, напевно, були б найщасливіші миті в моєму житті. Перед пандемією до нас переїхали мої батьки, ми збиралися за великим столом – діти, чоловік, мама, тато й кожен день був радісним, сонячним. Тепер про це доводиться хіба мріяти.

– У чому, на ваш погляд, сенс життя?

– Сенс мого життя – в дітях.

– Вони продовжили вашу династію?

– Ні. Донька Ірина закінчила Києво-Могилянську академію та обрала юридичний фах, наразі готується до вступу в магістратуру за кордоном. Син Михайло закінчив бакалаврат КПІ, зараз навчається на військовій кафедрі. Пішов добровольцем на фронт і наразі воює.

– Що для вас означає рідний дім?

– Це дім, який створили власними руками. У нас з чоловіком є такий, щоправда, довго ми його будували, та й зараз щось удосконалюємо, підлаштовуємо. Це, певна річ, й те, чим він наповнений. У моєму – на стінах ціла га-

Доцентка Анна МИКОЛЕНКО зі студентами-гуртківцями після наукових доповідей на конгресі молодих вчених (квітень 2023 р.)

лерей картин моєї доньки, вишитих полотен моєї мами. Зберігаю сувеніри, подарунки, які діти, чоловік, друзі дарували. Це найдорожчі моєму серцю скарби. Ще є у нас давня традиція, коли на Різдва, Великдень збирається вся велика родина. Готуємо святкові страви, йдемо разом до храму, колядуємо, промовляємо спільну молитву, одягаємо вишиванки. І тоді наше помешкання оживає, наповнюється особливою світлою аурою родинного тепла, затишку та неймовірних відчуттів.

– Є у вас правило, якого дотримуєтесь завжди?

– З гідністю приймати все, що трапляється в моєму житті. І ніколи не відмовляти людям у допомозі. Це найголовніше моє правило. А ще люблю чесних людей та завжди намагаюся бути чесною з усіма.

Лариса ЛУКАШУК

Доцентка Анна МИКОЛЕНКО зі студентами кураторської групи під час участі в ярмарку, присвяченому Дню захисників і захисниць України (жовтень 2023 року)

тева, доброзичлива та шляхетна людина. Як тепло зустрів він мене на кафедрі, в усьому допомагав, по-батьківськи наставляв, опікувався. У нього творча лірична душа. Це такий центр тяжіння, навколо якого гуртувалося професійне життя нашої кафедри. І творче також – художні виставки картин Ярослава Ярославовича на II етапі Всеукраїнських олімпіад з патоморфології, дні вишиванки та української писемності, Різдвяні святкування, коли ми зі студентами колядували на всіх поверхах нашого корпусу – це спогади та незабутні враження на все життя.

ти багато практичного матеріалу. Під час пандемії коронавірусу та перших років повномасштабного вторгнення не було можливості проводити практичні заняття в медзакладах нашого міста, але нещодавно ми відновили співпрацю з патологоанатомічним і судово-медичним бюро щодо відвідування студентами розтинів. Дуже допомагають у навчальній роботі й наші патоморфологічний та судово-медичний музеї макропрепаратів. На всіх, без винятку, заняттях ми демонструємо та обговорюємо зі студентами музейні експонати. Матеріал краще засвоюється, бо на

ОЛЕКСАНДР МІГЕНЬКО: «ВМІЮ ПРАЦЮВАТИ В КОМАНДІ ТА ЗАВЖДИ НАМАГАЮСЯ ДОПОМАГАТИ ІНШИМ»

Студент четвертого курсу медичного факультету Олександр Мігенько надзвичайно активний учасник і Студентського парламенту, і Наукового товариства студентів, організатор численних заходів та проєктів у нашому університеті. Переконалий, що позанавчальна діяльність додає яскравих барв у студентське життя та відкриває нові обрії, а найважливіше – допомагає віднаходити у собі такі риси характеру, про які раніше навіть не підозрював.

– Уже третій рік триває повномасштабна війна. Олександр, як змінила вона вас? І чи змінила людей довкола? Помічаєте це?

– Так, звісно, війна для нас, тих, хто залишився в Україні, є справжнім випробуванням і перевіркою для розуміння дуже багатьох життєвих аспектів, для переоцінки всього, що ми вважали раніше правильним і гідним. Чи змінила війна мене? Безумовно, неможливо стояти осторонь біди, суму, втрат, переживань і всього решта, що наповнює теперішню Україну. Як змінила мене особисто? Емоційна зрілість стала не за віком і модифікована негативною воєнних подій. Реальність сприймається без відчуття спокою, надії на швидші зміни. Можливо, ви подумаете, що я сприймаю все негативно, але це не так. Адже водночас усе гостріше відчувається цінність життя, здоров'я, простих речей, спілкування, зустрічей, які є неповторні кожного дня. Колись це все губилося за біганиною, щоб досягти якихось цілей, а зараз метою стає просто жити, звертати увагу на оточення, світ навколо та проживати кожен день повноцінно.

Звісно, неминуче, що війна змінює всіх, і моє оточення не є винятком. Молодь швидко адаптується до будь-яких обставин і вміє себе знайти та бути корисною будь-коли, проте все, що відбувається навколо, відбивається у наших вчинках, спілкуванні, конкурентному ставленні, розумінні одне одного.

– Більшість з нас постійно перебувають у хронічному стресі. Як рятуєтеся від цього? Що вас найбільше відновлює, надихає, додає енергії?

– Погоджуюсь, що хронічний стрес є тригером не лише для хронічних захворювань, як ми знаємо, але й для сповільнення особистісного зростання. Аби цього не відбувалося, особисто я намагаюся перебувати в колі однодумців, черпати від свого оточення щось нове, мати багато зустрічей, спілкування, обмін досвідом. Звісно, стара-

юся займатися спортом, культурно розвиватися. Що надихає та додає енергії? Напевно, відчуття того, що на своєму місці можеш бути корисним, можеш допомагати, відгукнутися на потреби інших тоді, коли це їм потрібно. І таке популярне нині волонтерство, якщо воно є за покликанням і правильне, дає багато позитивних емоцій та сили рухатися далі, навіть тоді, коли втомився до повної прокрастинації.

– Маєте місце сили?

– Моє місце сили вдома, в колі рідних і друзів.

– Якщо б вам довелося відрекомендувати себе людині, яка бачить вас уперше, що розповіли б насамперед?

– Я є людиною, яка не може одразу себе репрезентувати без будь-якого підтвердження у вчинках. Гадаю, відрекомендував би себе коротко: паспортні дані та де я перебуваю, а все решта пізнається в житті.

– Як вважаєте, які ваші сильні риси? І якими рисами характеру не особливо пишає-

ня? Хто з дорослих був для вас найбільшим авторитетом?

– Навчався у Тернопільській спеціалізованій школі №3 з поглибленим вивченням іноземних мов, яку закінчив із золотою медаллю. Попри те, зі шкільних років, напевно, найбільше запам'яталось упереджене ставлення більшості вчителів до іншої думки учнів, стандартизований підхід до неординарного мислення, що не дозволяло у школі вільно думати, проявляти себе, боячись осуду, що ти міркуєш не так. Дуже неприємно вражає шкільна система навчання, що формувала не лише мене, але й багатьох моїх однолітків не як індивіда, а як просто одиницю для функціонування суспільства.

Найбільшим же авторитетом з-поміж дорослих вважаю своїх батьків, кожен по-своєму мав вплив на формування мого характеру і поведінкових стереотипів.

– Чим захоплювалися в дитячі роки? Про що мріяли?

– У дитинстві захоплювався

найбільш перспективною галуззю у суспільстві майбутнього, адже саме здоров'я та життя людини є найвищою цінністю.

Спонукали мене серйозніше придивитися до медицини батьки, проте вважаю, що рішення було таки самостійним.

– Пригадуєте ваші найяскравіші враження в перші місяці навчання в ТНМУ?

– У перші місяці навчання були дуже яскраві емоції, багато знайомств, вражень через великий потік різноманітної інформації. Цікаво було зустріти людей зі схожим типом мислення, спільними ідеями, що надихали пізнавати їх.

– Уже остаточно визначилися зі спеціалізацією?

– Ні, ще не визначився. Сучасна медицина є дуже багатогранною, кожна спеціалізація вабить по-своєму, тож важко швидко обрати напрям розвитку.

– Ви активно долучаєтеся й до громадської діяльності університету, й до наукової роботи. Що спонукає вас це робити?

– Студентське життя – це не лише навчання. Громадська діяльність і наукова робота – не просто різноманітність, це такі форми діяльності в університеті, що додають нових барв у студентське життя, надають нові можливості, відкривають нові таланти, розвивають навички, дозволяють відчувати себе потрібним для інших,десь проявляти лідерські якості, а найголовніше – віднаходити в собі такі риси характеру, про які раніше навіть не підозрював. Тож щиро раджу всім приділяти до позанавчальної роботи в нашому університеті, обрати є з чого.

– Ви є активним учасником і Студентського парламенту ТНМУ, і Наукового товариства студентів. Чим для вас є наука? І як, на ваш погляд, розкриває студентів участь у студентському самоврядуванні?

– Участь і у Студентському парламенті, і у Науковому товаристві студентів відіграє дуже важливу роль у студентському житті та науковому розвитку нашого університету. Як активіст НТС, разом з колегами організовуємо безліч наукових заходів, конференцій, допомагаємо студентам у втіленні наукових проєктів, а також сприяємо розвитку науки серед студентської молоді. Наука для мене, ймовірно, є не лише академічною діяльністю, а й способом самовираження та пошуку нових знань. Це можливість розвивати критичне мислення, розв'язувати проблеми та робити

внесок у суспільство через дослідження й інновації.

Щодо роботи у Студентському парламенті, то вона полягає у забезпеченні належної комунікації студентів з адміністрацією університету з пріоритетом відстоювання думки, інтересів студентства та запровадження нових ідей у навчальному процесі, створення атмосфери розуміння студентського «Я» у вищому навчальному закладі. Особливо це помітно в багатьох масштабних заходах, які неодноразово організовував з колегами. Звичайно, участь у студентському самоврядуванні, в налагодженні комунікації й проведенні заходів щоразу викарбовує, загартовує, розкриває нові здібності та риси характеру.

– Ви доклалися до започаткування, організації та втілення численних проєктів у нашому університеті. Який з них особисто для себе вважаєте найвагомим? Чому?

– Для мене найвагомим проєктом є «Студентська гривня». Чому? Цей проєкт вселяє надію в те, що наша молодь є реальною непереможною у власних ідеях, у доброму й чистому сприйнятті потреб ближнього. Я сам раніше не знав, що ми є такою свідомою нацією.

– Як усе встигаєте? Це реально? Чи доводиться чимось жертвувати, скажімо, сном?

– Так, на жаль, часто доводиться жертвувати – і не лише сном. Утім, сказати «все встигаю» не буде цілком правильно. Не встигаю, як і практично всі, але намагаюся хоча б не засмучувати та не підводити нікого навколо. Чи можна насправді все встигати? Гадаю, що це реально, якщо правильно керувати тайм-менеджментом. Наразі намагаюся вчитися цьому.

– Якою буде ваша найголовніша порада для всіх першкурсників, які роблять нині в ТНМУ лише перші кроки?

– Бути сміливими, не заціклюватися на дрібницях, проявляти себе як особистість і не боятися цього. Чути себе й чути тих, хто навколо.

– Які три мети ви хотіли б досягти через роки 10-15?

– Професійний успіх з матеріальною сатисфакцією, сім'я, життя в мирній країні для себе та майбутніх поколінь.

– Яким не медицина, то фахівцем якої сфери ви могли б ще бути? Чи можете уявити своє життя без Тернопільського національного медичного університету ім. Івана Горбачевського?

– Скажу відверто, що життя своє можна уявити по-різному, фантазій багато, проте, аналізуючи вже той час, що я провів у стінах нашого вишу, не шкодую ні на секунду, що обрав саме наш університет. Тож зараз не хотів би уявляти себе деінде.

Мар'яна ЮХНО-ЛУЧКА

теся, можливо, хотіли б їх підправити?

– Мої сильні риси – це відповідальність, здатність швидко адаптуватися до нових умов та емпатія. Вмію працювати в команді та завжди намагаюся допомагати іншим. Щодо рис, які хотів би підправити, – це надмірна самокритичність та іноді схильність відкладати справи на потім. Хочу краще керувати часом і не заціклюватися на дрібницях.

– Де народилися? В якій сім'ї зростали?

– Народився в Тернополі у сім'ї медиків. Мої батьки – лікарі, тож завжди з дитинства був оточений розмовами про медицину.

– Які події з вашого дитинства, шкільних років особливо вплинули на ваше формуван-

нізними видами танців, колекціонував мініатюрні моделі автомобілів, любив футбол. Мрій було дуже багато, на кожен період шкільного життя випадали свої: від банальних – нової комп'ютерної гри до більш серйозних – досягти успіху в якійсь професії, щоб вона винагороджувалася матеріально й насамперед – морально.

– Медицина є для вас саме такою професією? Чому обрали цю галузь? Хтось підказав чи це було цілком самостійне рішення?

– Медицина – це спосіб мислення, філософія, стиль життя, напрямок, можливість розуміти, думати задля когось і віддавати свій час, зусилля для когось. Тож для мене це саме така професія, про яку мріяв. Вважаю, що медицина буде

ЕРГОТЕРАПЕВТИ: ЯК ПІДГОТУВАТИ НОВУ ГЕНЕРАЦІЮ ФАХІВЦІВ

(Закінчення. Поч. на стор. 1)

Заняття ерготерапевта з пацієнтами може відбуватися не лише в рамках медичних і реабілітаційних закладів, а також у домашніх умовах клієнта. Ерготерапевти зі своїми пацієнтами відвідують місця громадського відпочинку, кав'ярні, торгівельні центри, по-новому навчаючись перебувати в тому середовищі, яке є важливим для реалізації всіх потреб людини.

ПАЦІЄНТИ. ХТО ВОНИ?

Ерготерапія рекомендована людям з розладами аутистичного спектру, порушеннями функціонування опорно-рухового апарату, хворим після інсульту, травм, особливо черепно-мозкових, за психічних розладів, для яких характерний розлад набутих функцій, умінь і навичок. Знадобиться також допомога ерготерапевта й недужим з хронічними захворюваннями – розсіяний склероз, хвороба Альцгеймера, ревматоїдний артрит та інші. Останніми роками важливе місце у роботі ерготерапевта займають заняття з військовими та внутрішньо переміщеними особами, що потерпіли від війни, в яких діагностовано розлади психоемоційного спектру – посттравматичний стресовий розлад, депресія, тривога тощо. Взагалі ж ерготерапія сприяє зміцненню м'язового тону, розвитку координаційних здібностей, реакцій рівноваги, загальної та дрібної моторики, моторного планування, покращує інтеграцію сенсорної інформації, а також регулює рівень активності. Але для пацієнта важливо не просто розробити якийсь м'яз, а зрозуміти, що він може зробити з його допомогою. Ерготерапевт повинен надихати клієнта та підкреслювати його успіхи, адже саме на це фокусується ерготерапія.

НАВЧАННЯ ЗА СВІТОВИМИ СТАНДАРТАМИ

2017 року МОЗ України підписало Меморандум про співпрацю з Всесвітньою федерацією ерготерапевтів (WFOT). Тоді в Україні ще не було чіткого розуміння, хто такий ерготерапевт та які є його основні функції, не існувало й освітньої складової системи підготовки цих спеціалістів.

Про ерготерапію, як, зрештою, й про реабілітацію на українському медичному просторі заговорили ще 2015 року, коли відбулася інтенсивна реорганізація цього напрямку. Поштовхом стали воєнні дії на сході України, коли з'явився потік поранених і потерпілих. Настала велика потреба у спеціалістах, зокрема й ерготерапевтах, щодо втілення мультидисциплінарного підходу для комплексної реабілітації наших захисників. На поміч прийшли іноземні фахівці, які організувалися та започаткували проєкт, регламентований Всесвітньою федерацією з ерготерапії, та залучили до нього відомих ерготерапевтів з усього світу, щоб допомогти в підготовці українських спеціалістів за цим напрямом. Добір слухачів відбувався серед викладачів вищих навчальних закладів, які на той час уже вели підготовку фізичних

терапевтів. До слова, навіть зараз у державних медичних закладах чи приватних центрах працюють фізичні терапевти, які закінчили навчання в закладах вищої освіти – галузь знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія», «Фізична реабілітація», «Здоров'я людини» та виконують функціональні обов'язки ерготерапевтів. Виникла також потреба у викладачах, які б навчали фізичних терапевтів усіх тонкощів ерготерапії, бо ж, зрозуміло, що ерготерапія – це окрема спеціальність зі своєю філософією, інструментами впливу тощо. Основними критеріями добору до участі в проєкті були: базова освіта, володіння певними навичками та високий рівень володіння іноземною мовою. Анастасія Бай успішно пройшла відбір і взяла участь у сертифікованому Всесвітньою федерацією ерготерапевтів курсі для українських ерготерапевтів «Train the trainer». Цей 3-модульний навчальний курс для викладачів з ерготерапії відбувався на базі Українського католицького університету в Львові. Координато-

терапевти навчаються фахової термінології, опановують вміння оперувати стандартизованими тестами та шкалами, ознайомлюються зі специфікою написання індивідуальних програм реабілітації пацієнта в контексті заняттєвої участі пацієнта в його повсякденній діяльності тощо. Наприкінці курсу складають диференційований залік з цієї дисципліни. З каталога вибіркового дисципліни студенти також опановують такі навчальні предмети як «Ерготерапія при ДЦП», «Ерготерапія в ортопедії та травматології», «Ерготерапія при неврологічних захворюваннях». Команда викладачів кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання ТНМУ викладає цю дисципліну і загалом розвивають ерготерапію в нашому університеті. Це – завідувачка цієї кафедри, професорка Дарія Попович, асистентки Олена Вайда та Анастасія Бай. Такі заняття для студентів завжди цікаві, адже в ТНМУ створена сучасна навчально-тренувальна база, кабінет доклінічної практики, де студенти мають змогу відпрацювати свої практичні уміння,

майбутні фізичні терапевти повинні теж опановувати основи ерготерапії з тим, аби стати повноцінними членами мультидисциплінарної реабілітаційної команди в закладах охорони здоров'я України.

КОМЕНТАР

Дарія ПОПОВИЧ, професорка, завідувачка кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання ТНМУ, членкиня Українського товариства фізичної реабілітаційної медицини:

– Наразі в Україні є потреба у фахівцях, які навчаються за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія», «Терапія та реабілітація». Варто зазначити, що в червні 2021 року набрав чинності Закон України «Про реабілітацію в сфері охорони здоров'я», а в листопаді того року затверджені Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок організації надання реабілітаційних послуг», Типове положення про реабілітаційне відділення та Типове положення про мультидисциплінарну реабілітаційну команду. З 2013 року в ТНМУ на кафедрі фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання готують спеціалістів

Професорка Дарія ПОПОВИЧ проводить обговорення щодо професійних компетентностей ерготерапевта зі здобувачами вищої освіти під час практичного заняття в Тернопільській обласній клінічній психоневрологічній лікарні

ром програми була Саманта Шан, яка на той час обіймала посаду віцепрезидентки Всесвітньої федерації ерготерапевтів (WFOT), а зараз – президентка цієї ж організації. Після завершення навчань усі учасники отримали відповідні сертифікати, що надає право викладати навчальні курси з «Ерготерапії», а також здійснювати супервізію в клініці. Участь у проєкті дозволила використовувати отримані знання в розробці навчально-методичних матеріалів у навчальному процесі. На той час ректор ТНМУ ім. І.Я.Горбачевського, професор Михайло Корда підписав Угоду про інтелектуальну власність та право власності на надані матеріали програми «Train for trainers». Під час сертифікованого курсу «Train for trainers» Анастасія Бай долучилася до Українського товариства ерготерапевтів та є асоційованою членкинею цієї організації.

Ерготерапію наразі опановують студенти 4-го курсу освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія», а також студенти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Терапія та реабілітація» (магістерський курс). Для магістрів ерготерапія подана у каталозі вибіркового дисципліни. Студенти 4-го курсу вивчають «Основи ерготерапії». Майбутні фізичні

які надзвичайно необхідні як майбутнім фізичним терапевтам, так і ерготерапевтам.

2024 року протягом квітня-червня професорка Дарія Попович, асистентки Олена Вайда та Анастасія Бай успішно завершили та отримали сертифікати з навчального курсу «Реабілітація травм війни в Україні». Цей курс був утілений в Україні завдяки благодійному фонду «Пацієнти України» за підтримки Швейцарії, що надається через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва (SDC), представлену Посольством Швейцарії в Україні, а також представників Європейського Союзу та Nova Ukraine у партнерстві з ГО «Українське товариство ерготерапевтів».

Цього ж року був підписаний меморандум про співпрацю між нашим університетом та координаторами проєкту щодо введення матеріалів цього курсу, зокрема навчальних дисциплін «Професійне мислення ерготерапевта» та «Ерготерапія при травмах війни» в навчальний процес. Нинішнього навчального року студентам репрезентували кілька модулів, а наступного планують імплементувати вже повноцінний курс з цих дисциплін.

Ерготерапія – невід'ємна частина реабілітаційного процесу, тож

за освітньо-професійною програмою «Фізична терапія, ерготерапія» й «Терапія та реабілітація». На кафедрі ведуть велику роботу з впровадження та втілення міжнародних освітніх і грантових проєктів.

Цьогоріч викладачі кафедри проходили навчальні тренінги та клінічні практики завдяки проєкту «Покращення реабілітаційних послуг у системі охорони здоров'я», який реалізує Momentum Wheels for Humanity та JSI Research & Training Institute Inc. за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) з фізичної терапії. ТНМУ став учасником програми (проєкту) міжнародної технічної допомоги «Реабілітація травм війни в Україні» за підтримки Швейцарської Конфедерації, що надається через Швейцарську агенцію з розвитку та співробітництва (ШАРС) Міністерства закордонних справ Швейцарії, представлену Посольством Швейцарії в Україні. В рамках виконання програми цього проєкту між БО «БФ «Пацієнти України» та ТНМУ в особі ректора закладу вищої освіти Михайла Корди в квітні було укладено меморандум. Завдяки цьому для практичного втілення його положень організовано навчальні тренінги, на яких викладачі кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного вихован-

ня проходили теоретичні та практичні заняття у форматі «Навчання викладачів» (Train the Trainers) з дисциплін «Професійне мислення ерготерапевта» та «Ерготерапія осіб з травмами війни» в період з квітня до червня нинішнього року. Це сприяло активній участі викладачів у навчанні, включаючи підготовку, використання матеріалу, його обговорення, а також були надані проєкти для силабусів, робочої програми, презентацій, методичних матеріалів цих дисциплін.

Отримані знання та вміння сприяють вдосконаленню якості викладання, використання інноваційних підходів і систематичного оновлення освітніх програм у ТНМУ. З початку цього навчального року в нашому виші було включено модуль в освітньо-професійну програму «Фізична терапія» з дисципліни «Професійне мислення ерготерапевта» у дисципліну «Основи ерготерапії» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія». Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у дисципліну «Ерготерапія в неврології» було впроваджено модуль «Ерготерапія осіб з травмами війни» тривалістю по три кредити (кредит ECTS). Їх викладання розпочали викладачі кафедри, відповідно до пройдених тренінгів, до того ж, забезпечивши належні умови для проведення навчання, доступ студентів до необхідної інфраструктури, матеріальних і технічних ресурсів, а також створення сприятливого середовища для навчання та практики студентів. Таким чином, здобувачі вищої освіти в ТНМУ, крім освітнього компонента, мають змогу на кафедрі відпрацювати практичні навички з ерготерапії під керівництвом викладачів у кабінеті доклінічної практики, а також проводити практичні заняття на клінічній базі в Тернопільській обласній клінічній психоневрологічній лікарні, де розміщений кабінет ерготерапії.

Відділення реабілітації стаціонару в Тернопільській міській комунальній лікарні швидкої допомоги теж є клінічною базою для здобувачів вищої освіти, там функціонує кабінет ерготерапії, що був оснащений за кошти ТНМУ. Тут проходять практичні заняття і відпрацьовують практичні навички наші студенти. Завдяки підписанню меморандумам, тісній співпраці та партнерству викладачі кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання нашого університету, здобувачі як першого (бакалаврського), так і другого (магістерського) рівня вищої освіти мають змогу здобувати якісні знання, оволодівати практичними навичками, засвоювати професійні компетентності, які необхідні для майбутньої професійної діяльності фізичних терапевтів, ерготерапевтів та викладачів закладу вищої освіти.

27 жовтня 2010 року стали відзначати Всесвітній день ерготерапії. Широ вітаю всіх ерготерапевтів з професійним святом. Ерготерапія – це професія, яка фокусується на використанні оцінки та втручань для розвитку, відновлення або підтримки значущих видів діяльності чи занять певних осіб, груп і спільнот. Суть цієї професії полягає в наданні людям можливості брати участь у повсякденному житті, забезпечуючи їм повноцінне та продуктивне життя.

Лариса ЛУКАШУК

АКЦІЯ

ТНМУ ВІДТЕПЕР МАЄ СВОЄ ІМЕННЕ ДЕРЕВО

Яніна ЧАЙКІВСЬКА
Світлина студентки
Єлизавети М'яхоти

Тернопільський національний медичний університет імені Івана Горбачевського долучився до загальноміської акції «Підтримуй ЗСУ – посади іменне дерево». 8 жовтня ректор вишу, професор Михайло Корда, проректор, професор Іван Кліщ, викладачі та студенти посадили іменне дерево ТНМУ на бульварі Тараса Шевченка поблизу академічного обласного українського драматичного театру.

Мета ініціативи – створити зелений та комфортний простір для мешканців міста й підтримати захисників України.

Усі бажаючі мали змогу поса-

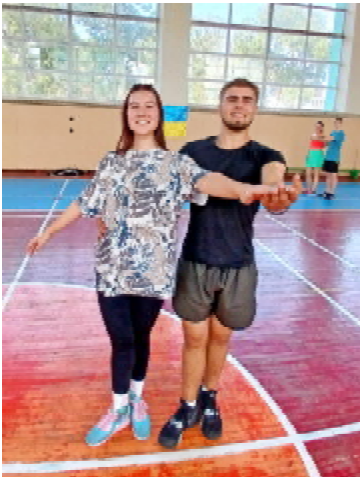
дити дерево в улюбленому місці Тернополя. Зібрані кошти будуть спрямовані на допомогу Збройним силам України, зокрема на

закупівлю безпілотних літальних апаратів для військових, які захищають наші кордони на «грячих» напрямках фронту.

Здоровий дух

ДО МІЖНАРОДНОГО ДНЯ СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ ОРГАНІЗУВАЛИ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІ ЗАХОДИ

З 16 вересня до 3 жовтня в Тернопільському національному медичному університеті імені І. Горбачевського відбулися всеукраїнські фізкультурно-оздоровчі заходи серед

здобувачів вищої освіти, приурочені до Міжнародного дня студентського спорту.

У рамках цього заходу для студентів організували майстер-класи. Так, Остап Прокопенко (МТ-401) та Катерина Савченко (ТР-106) задля цього

обрали тему «Українські народні танці: спадщина предків і символ самобутності народу». Остап ще разом з Юлією Турик (ММ-211) зосередили увагу на волейболі як засобі комунікації та соціалізації. На застосуванні елементів тенісу в фізичній терапії та реабілітації наголос ставили Віктор Назарук та Єлизавета Волобуєва (СС-301). Віктор також із Софією Кухарчук (ММ-212) розвинули тему викорис-

тання елементів латиноамериканських танців у фізичній терапії та реабілітації. Оздоровчі дихальні практики запропонувала Любов Новакова.

Для студентів ТНМУ організували й спортивно-масові заходи з йоги, пілатесу та оздоровчого фітнесу.

Віктор НАЗРУК
Світлина Любові Новакової та Віктора Назарука

Вічна пам'ять

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені Івана Горбачевського глибоко сумують з приводу смерті доктора медичних наук, професора кафедри патологічної фізіології

Юрія Івановича
БОНДАРЕНКА

та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким покійного.

15.07.1936-11.10.2024

Відповіді на сканворд, вміщений у № 19 (612), 2024 р.

- Хризантема. 2. Тил. 3. Жито. 4. Тура. 5. Тара. 6. Житомир. 7. Акр. 8. «Антигіла». 9. Тиф. 10. Рот. 11. Флокс. 12. Талон. 13. Том. 14. Оноре. 15. Еол. 16. Сани. 17. «Сопільче». 18. «Аркан». 19. Сі. 20. Око. 21. ЛОР. 22. Орхідея. 23. Ор. 24. Нео. 25. Довженко. 26. Кання. 27. Ісхак. 28. Нор. 29. Дан. 30. Еон. 31. Яна. 32. АОН. 33. Канон. 34. Клон. 35. Ніубій. 36. Матиола. 37. Молоко. 38. Коновка. 39. Ба. 40. Небо. 41. Лек. 42. Брак. 43. Ют. 44. Кіно. 45. Йод. 46. Ода. 47. Трактор. 48. Ва. 49. Ара. 50. Оз. 51. Шафран. 52. Ял. 53. Ар. 54. Раб. 55. Лілія. 56. Афон. 57. Юл. 58. Оса. 59. Обр. 60. Ніл.

Відповіді у наступному числі газети СКАНВОРД

1.	2.	3. Вподо- дбайка	4. Водопла- вна птиця
5. Обліко- вий запис	6. Квітка	7. Мальо- пис	8. Вимірює глибину моря
9. Місто в Киргиз- стані	10. Ропуха	11. Ярмо	12. До куди залицяв- ся
13. Очілю- ник факул- тету	14. Автор тексту «Маріч- ки»	15. Марка автівки	16. Страва
17. Кон- тинент, Пацифі- да			18. Гру- зинська літера
19. Тан- цюваль- ний крок	20.	21. Батько Кня	22. Роман Юрія Мушкетє- ра
23. Тор- гівел. при- міщення	24. Бо- гиня перемоги	25.	26. Район бойових дій
27. На- родна ліроєпіч- на пісня	28. Рідина, напій	29. Душа (егип. міфол.)	30. Папуга
31. Ро- говцева	32. Геро- їня М. Стариць- кого	33. Нас- тоятель монас- тиря	34. Відгук
35.	36. Свій- ська птиця	37. Гуцул, страва	38. Народ у Китаї
39.	40. Сотка	41. Му- зичний звук	42. Прист- рій
43. Дав- ньогрец. богиня	44. Бразил- ська гривня	45. Мана	46. Газ
47. Вер- блюд	48. Зло- ріка	49. Літак	50. Супу- тник Юпітера
51. Мо- лассан	52. Крайчас	53.	54. Бджоли- на сім'я
55. Кин- джоло- подібна сокіра	56. Отвір із засліп- кою	57. Китайсь- ка миля	58. Хім. елемент
59. ... д'Овернь	60. Жанр лірики	61. Нота	62. Гли- бока довга западина